

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare odată pe săptămână.

Un număr 3 lei.

Director: MARIAN SASU.

Redactor: ION RAȚIU

COLABORATORI:

A. Ocnean, P. Petringenar, A. Popa, Gh. Spătăceanu, Elena Dr. Stoianovici, T. Trifa.

În al treilea an

BCU Cluj / Central Univ. și azi când zilele anului ce și-a sfârșit viața își îngroapă ultimele clipe, am vrea să piară tot sbuciumul trecutului...

Câte nădejdi sunt legate de clipele, ce vor aduce începutul unui alt șir de zile și ceasuri, câte lacrimi nu se șterg cu răsăritul zilei așteptate, câte dureri nu se sting în credința speranțelor de viitor . . .

An nou! adu mai multă pace, alină durerea și așterne peste pământul atâtor dureri, covor țesut din strălucirea fericirii eterne; sădește nădejdi de viață în sufletele celor ce au plâns prea mult, presară peste lume florile bucuriei; grăbește răsăritul izbânzii credințelor de mai bine.

Cu anul nou, speranța, rugăciunea se imbină în plâns, cerșind o altă soartă și cum toți așteaptă răsplătire, astăzi pământul pare azil de cerșitori.

An nou! adu mai mai multă pace, șterge lacrimile recutului și pe cenușa vremilor, ce nu se mai întorc,

clădește firii templu sfânt, să ne închinăm credințelor implinite . . .

Revista „Amicul Școalei” intră în al treilea an. În modestia ce o poartă pe paginile sale n-a și-a căutat vreodată laudă ori recunoștință și n'a căutat să-și imprime caracterul de izolată de sufletul și interesul celor pe cari îi reprezintă. În cursul celor doi ani de apariție a fost la îndemâna celor îndreptățiți; celor ce aveau o plângere, un sfat, ori o dreptate de afirmat.

Golul umplut de revista noastră nu poate fi contestat și sarcina ce a purtat-o-de-a fi întotdeauna apă-rătoarea dreptății — credem e recunoscută.

Paginile revistei au fost larg deschise, totdeauna și tuturor, am vrea ca în viitor să ne înțelegem mai bine, frăția ce trebuie să fie piatra de temelie pe care se vor răzima isbânzile de mâine — să nu mai fie știrbită și încolțită de certe și incidente ușor de evitat, în fondul cărora rezidă doar interese de ordin particular. —

Cu gândurile ce ne-au călăuzit până aici vom purta și mai departe misiunea, fie sarcină ori ușurință și vom căuta să împlinim promisiuni ce nu le-am făcut dar a căror realizare o reclamă munca noastră.

Nu vom șovăi să spunem adevărul ori decâte-ori vom fi chemați, prin asta rădicând prestigiul celor ce cred într'o misiune dreaptă.

Anul nou să ne aducă mai multă pace, să sfârșim cu gânduri ce în realizare ar înscrie răul ce l-am aduce altora.

Ion Rafiu.

Unui epigramist.

*Hulești o sfântă cugetare,
Păcat ce nu avea iertare!
Cine te citește spune trist:
Doamne, Doamne, prost epigramist!*

Munciți cu drag...

*Munciți cu drag, munciți mereu
Sub steagul înfrățirii;
Nădejdea voastră-i Dumnezeu
Apostoli a iubirii.*

*Crescuți la cântecul de fus
Și ape cristaline;
Țineți privirile în sus
Spre zărilor senine.*

*Cu doina gemeni va-ți născut
Și frați ai suferinții;
Un ideal îns'ați avut
Sub pavăza credinții:*

*Să nălțați mereu un nat
Venit în jug pe lume;
Smeriți apostoli dela sat,
Voi, dascăli fără nume.*

*Săraci așa cum v'a sorlit
O clipă blăstămată,
Urmați un drum neispălit
De-a gândului răsplată!*

*Muncind cu drag, munciți mereu
Sub steagul înfrățirii
Nădejdea voastră-i Dumnezeu
Apostoli ai iubirii.*

Sebeș

1. Trifa.

Educația sentimentelor.

*„Tot ce dorește un părinte, care poartă
cât de puțin grijă de creșterea copilu-
lui său se cuprinde în aceste patru
puncte: virtute, înțelepciune, cunoștințe
și manieri frumoase. Dacă-l va putea
vedea în posesia acestor daruri să se
considere fericit, căci fiul lute „om moral”*

Locke.

Din aceste cuvinte ghicim că Locke pune moralitatea

înaintea tuturor celorlalte însușiri omenești. Dar ce-ar zice oare filozoful german, dac'ar cunoaște desorientarea, criza morală, care strivește sufletele după prefacerile mari pe care le-am trăit? Căci îndeplinirea unor vise seculare pe lângă nemărginita fericire ce ne-o strecoară în suflet are și partea ei slabă. Azi mulți vor să creadă, că au în stăpânire o libertate prea mare, care le dă dreptul să-și conducă viața după propriul imbold, după dispoziția momentului și impresiile imediate.

Din această credință se nasc apoi mii de scopuri, toate de-o clipă, adesea opuse între ele care lasă inima pradă feluritelor contradicții. Iar patimile ținute atâta timp în frâu dictează tot mai îndrăzneț, căci credința care a fost sute de ani lege, hrană sufletească a slăbit așa de mult. S'au pus vremi noi. Și ar fi bine ca noutatea lor să stea și în căutarea a noi idealuri în realizarea unora întrevăzute de cei vechi.

Școala nu se poate retrage dela mersul vremii și ea trebuie să-și aibă idealul. Dar care să fie oare astăzi scopul ei final? Sunt de aceeași părere cu Locke „*omul moral*“. Cred că școala e datoare să facă „oameni“ și numai în al doilea rând „cărțurari“. Omul nu-i complect numai prin știință ci mai ales prin moralitate. Și pentrucă educația morală are mai multe elemente constitutive; de data aceasta mă voiu mărgini la educația sentimentelor lucrare complectă la care poate colabora școala, dar ale cărei temelii le pune familia. Talentul, tactul pedagogic, puterea de sugestie, autoritatea morală a învățătorului influențează mult asupra copiilor. Din continua observare și bunele îndrumări rezultă o predominare de intelectualitatea asupra pornirilor brutale — egoiste. Dar pentru ca progresul să fie temeinic trebuie să respectăm mersul evoluției naturale, căci puținele mijloace educative ce la avem pentru efectuitate cer răbdare, pătrundere, cultură și atenție. Dintre principiile generale mai importante ar fi cunoașterea pornirilor înăscute, lăsând firea copilului să se exteriorizeze așa cum este modelându-i cu timpul apucăturile ce ne-ar părea prea primitive. Să nu-i dăm prilej să se vadă sau să aude ce nu înțelege și nu poate reproduce, căci plasticitatea memori il face să reție lucruri nelămurite și priceperea timpurie este greșită.

Să nu cunoască frica, numai sfiala de-a nu produce supărare altuia. Pentru combaterea pornirilor rele oprim repetirea, iar pentru întărirea celor bune este exercițiul. Nu-i iertat să stăruim asupra prea multor lucruri deodată, ci să ținem seamă de gradația sentimentelor.

Condițiunile în care iau naștere sentimentele sunt: sentiment, acțiune și idee. Cel dintâi izvor se mai chiamă și comunicarea sentimentelor. Un sentiment deșteaptă în sufletul celui care ni l-a inspirat o stare similită. Iubire pentru iubire, ură pentru ură. Poate fi provocat de acțiune, care dacă se naște din sentiment și ea poate deștepta aceeași stare sufletească.

Mijloc educativ pentru primul izvor este creerea unei atmosfere sentimentale: exemplul, modelul, iar pentru a doua este calea activă, deprinderile bune.

Al treilea izvor e activitatea intelectuală. Prin imaginație complectăm ceea ce experiența nu ne poate da fiind viața așa de simplă. Mijloc ar fi literatura frumoasă, morală. Sentimentele se impart in egoiste, altruiste superioare. Cele egoiste se mai clasifică: fizice, intelectuale și morale. Fizice? Sunt toate care rezultă dintr'o activitate personală, porniri datorite instinctului de conservare.

Astfel e lăcomia, care poate fi înlăturată nutrind copilul îndestulitor, învățându-l la cumpătare — mama atâtor însușiri frumoase. Lenea poate fi: fizică, intelectuală și morală. Munca potrivită puterilor actuale este singurul ei leac. Excludem cazurile de incapacitate. Din instinctul de conservare se naște frica. Ea are mai multe nuanțe și micșorează energia, valoarea individuală. De aceea e o cruzime să amărăm anii copilării cu un sentiment atât de dureros. Combatem sfiala, teama și nu modestia, frica și nu respectul, deșteptând curajul pentru bărbăție și ura pentru lașitate. Sentimentele egoiste intelectuale rezultă din activitatea gândului fie pe teren științific, artistic sau practic. Este de mare importanță socială când e sinceră și firească căci alungă multe porniri rele. Sentimentele egoiste morale, alcătuiesc ceea ce caracterizează pe fiecare individ, pentrucă determină in primul rând felul de-a reacționa la ori ce impresie exterioară. Sentimentul proprietății sau plăcerea de-a avea in stăpânire lucrurile ce ne, plac e un sprijin pentru activitatea statornică. Dar nu trebuie exagerat căci atunci din el se va naște: sgârzenia, furtul și minciuna pe care nu le putem înăbuși decât deprinzând copilul a ajuta pe cei lipsiți din prisosul lui. Vanitatea e dorința deșartă a părea ce nu ești in realitatea, se datorește mediului și educații. Leacul ei este modestia, încunjurul luxului și a exagerărilor. Atunci nu va cunoaște nici invidia. Interesul exagerat este o trăsătură sufletească antipatică și mai mult e o caracteristică de maturitate. Cruzimea fiind un rest de sălbătăcie trebuie combătută cu armele milii și ale iubirii. Sentimentele altruiste se numesc acelea, care ne împing la acțiuni in folosul altora. Iubirea are nenumărate nuanțe. Inșă ca starea sufletească sinceră, statornică, durabilă nu-i cunoscută decât de suflete rafinate, îndelung cultivate fie prin munca proprie fie prin moștenire. In limite firești e sentimentul social de cea mai mare importanță, puterea activității omenesti. Mijloc de dezvoltare e mediul cald, sentimental. Mila nu-i plâns și compătimire, ci energia de-a lupta contra nenorocirilor altora.

Ea trebuie să fie sinceră. Iubirea, mila, indulgența, duioșia înfrățirea dau naștere complexului sufletesc numit: renunțare, bunătate, devotament; după cum predomină un element sau altul,

Sentimentele superioare sunt acelea, care ne îndeamnă la acțiuni în folosul mulțimii. Astfel e sentimentul patriotic, care poate fi deșteptat trezind entuziasmul pentru trecutul și viitorul țării. Excursiile și serbările școlare sunt un bun mijloc pentru aceasta. Sentimentul religios cuprinde nu numai frica de divinitate ci și iubire, nădejde, recunoștință, încredere, admirație. Pentru întărirea lui e necesar un mediu religios, învățământ amănunțit și ceremonios, iar practica cultului divin să fie făcută cu respectul cuvenit lucrurilor sfinte.

Sentimentul frumosului își are izvorul, activitatea și deosebita impresionabilitate a simțurilor superioare. În copilărie vom stărui numai asupra artelor cu cuprins elementar. Iubirea de adevăr e baza tuturor descoperirilor, teoriilor, sistemelor filozofice și a celor mai multe creațiuni artistice. Copilul este un primitiv naiv, care spune tot ce se petrece în mintea lui. Nu minte decât de frică sau învățat de alții. Să nu-i dăm prilej la aceasta.

Sentimentul binelui e punctul culminant al evoluției individului, rezultanta întregii culturi despre ale cărei mijloace speciale nu poate fi vorbă. Aceste ar fi pe scurt sentimentele mai cunoscute, căror învățatorul le-ar putea da un ajutor prețios, dar neindestulitor, căci timpul cât stă școlarul sub înrăurirea școlael este așa de scurt față de acel al contactului cu familia. De aceea răspunderea cea mare în formarea sufletului unui copil o au părinții și nu învățatorul, care are sub supraveghere simultană zeci de copii. Nu negăm însă, că formațiunea morală și artistică a omului pe lângă grija părinților depinde de stăruința, mijloacele și metoda educatorului. Trebuie să muncească alături pentru că numai astfel vor putea atinge scopul final al educației: „*omul moral*”. „Nu uitați că mai mult decât talentele, caracterele hotărăsc soarta popoarelor și că forța morală le poate apăra de înfrângere și nimicire”. Așa s'a pronunțat Regele Carol I. cu ocazia serbărilor jubulare.

Aurora Popa inv.

Cuvinte adevărate.

„Nu legea, nu cartea, regulamentul, revizorul, inspectorul ori ministru face școala; ci o faci zilnic tu, care te sui pe catedră. De felul cum te-ai gândit la lecțiune, de chipul cum privești pe copii, de metoda cu care explici lecțiile, de fiecare gest al tău, atârnă soarta viitoare a învățământului. Dacă tu ești dascăl adevărat, poate universul întreg să fie șubred ca o șandrama veche, tu, în sfera școlael tale, ești izvor de lumină, de frumusețe și de armonie, fiindcă tu ești pentru copii însuși centrul universului. Așa dar, și azi și mâine, totdeauna hotărîtor lucru este personalitatea. Cine are fire de dascăl, împlinește singur aproape

toate lipsurile care se ating de școala lui. Cine nu calcă a dascălie, poate să aibă la îndemână întreg bugetul țării numai pentru școala lui și tot nimic nu va face".

„Iar dovada ne stă înaintea ochilor. De ce cutare *Instituitor din Galați* are școală model de care nu s'a atins învățășiala războiului? Dece cutare *Dascăl Dobrogean* a ajuns cunoscut în toată țara ?

Cine are darul dascălirii, viața aceluia, ca și edera de arbore, ise leagă numai de ale școlaeli. Prin urmare nu este vorbă deșartă ci fapt pipăit în fiecare clipă, că adevăratul reformator al școlaeli este cel ce se suie pe catedră, dacă e om".

S. Mehedinți,

Cercul cultural — Zlatna

CONVOCARE

Domnii, Domnele și Dumnișoarele învățătoare apărătoari Cercului Cultural învățătoresc Zlatna (din comunele Zlatna, Trâmpoele, Valea Dosului, Petrângeni, Valea Bulzului, Galați, Feneș și Presaca); sunt convocați pe Duminică 16 Ian. 1927 a lua parte la Cercul Cultural în comuna Petrângeni cu participare la serviciul divin de dimineața.

Pentru viftuale se va îngriji fie-care.

Zlatna la 27 Dec. 1926.

P. Petrângenan
Preș

Partea oficială.

Toate ordinile și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștiențios de către cei vizați.

4927— 1926.

În mai multe rânduri s-a cerut Comitetelor rurale, ca să-și achite Cotizațiile de 15% către Comitetul școlar județan. Acestei invitări însă abia o parte din Comitete au răspuns, trimetând sumele cuvinite, pe urma cărei împrejurări Comitetul școlar județan a ajuns în situația precară de a nu putea achita la rândul său cotele de întreținere, precum și ajutoarele votate pentru

nouile construcții școlare. Pentru a pune capăt acestei anomalii Vă invităm, ca să luați contact cu Dl. președinte al Comitetului școlar de pe lângă școala DV. insistând pentru trimiterea sumei cu care Comitetul DV. e impus, căci contrar, amăsurat ordinelor în vigoare Vă facem pe DV. responsabil pentru aceasta întrelăsare, reținându-Vă Chitanța luni 1 Ianuarie 1927.

No. 4165—1926.

Comunicăm spre știre ordinul Ministerului Instrucții No 136793/1926.

„Vi se face cunoscut că Ministerul a dispus ca învățătorii definitivii cari au la examenul de definitivat o medie mai mică de opt 6 și cari doresc să obțin această medie pentru a putea fi numiți ca învățători la școlile de aplicație să mai depună un nou examen în sesiunea anului 1927.

Acest examen se poate da numai de acei învățători cari au media opt la examenul de diplomă:

No. 4231/1926.

Vă trimitem spre știre și conformare copia ordinului Inspectoratului No. 27635—1926. „Consistorul metropoliei gr. cat. din Blaj cu adresa No, 6761/1916, ne comunică ordinul circular dat protopopilor gr. cat. din arhidieceză, prin care le pune în vedere ca din privilegiul tinerii cercurilor culturale învățătoresci în vre-o parohie gr. cat. de pe teritoriul aceluia district protopopesco, să îndrumi pe respectivul preot, ca publicând înainte credincioșilor, să țină sf. Liturghie la așa termen, încât la orele 10 a. m. să ia sfârșit, ca învățătorii luând parte la serviciul Dumnezeesc, să-și poartă ținea până la amiază și ședința intimă, Comunicându-Vă aceasta, Vă rugăm a pune în vedere membrilor corpului didactic din județul DV., ca la astfel de ocaziuni culturale să evite atingerea oricăror susceptibilități de ordin confesional.“

No. 4135—1926.

Vă trimitem spre executare copia ordinului Inspectoratului No. 27791—1926. Amăsurat art. 79—101 ai legii, toate comunele în cari se găsesc cel puțin 10 copii între etatea de 12—18 ani cari n'au terminat cel puțin 4 clase primare se vor deschide cursuri de adulți, Orele cursurilor de adulți se țin de regulă seara dela 5—7 ore. Vă rugăm a îngrijiți ca dispozițiile de sus să se respecte pretutindenea, prezentându-ne la timp state de achitarea propunătorilor la aceste cursuri.

Spre știre !

În urma urcării tarifului postal am fost siliți să urcăm și noi cu 1 Ianuarie 1927 abonamentul la revistă, și anume: Lei 150 pentru membrii corpului didactic și 180 lei pentru comitetele școlare și particulari.